

DEPARTAMENT DE LLENGUA I LITERATURA CASTELLANA			
CURS	CURS/NIVELL	ASSIGNATURA	PROFESSORA
2025-2026	1r ESO A,B i C	Llengua i Literatura Castellana	Maria Jesús Moragon Guillén
COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES			
CE 1 Descriure i apreciar la diversitat lingüística del món a partir del reconeixement de les llengües de l'alumnat i la realitat plurilingüe y pluricultural d'Espanya, analitzant l'origen i desenvolupament sociohistòric de les seves llengües i les característiques de les principals varietats dialectals de l'espanyol, per afavorir la reflexió interlingüística, per combatre els estereotips i prejudicis lingüístics i per valorar la diversitat com a font de riquesa cultural. CE 2 Comprendre e interpretar textos orals i multimodals, recogint el sentit general i la informació més rellevant, identificant el punt de vista i la intenció de l'emissor i valorant la seva fiabilitat, la seva forma i el seu contingut, per construir coneixement, per formar-se opinió i per obrir les possibilitats de gaudi i oci. CE 3 Produir textos orals i multimodals amb fluïdesa, coherència, cohesió i registre adequat, atenent a les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius, i participar a interaccions orals amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per construir coneixement i establir vincles personals com per intervenir de manera activa e informada a diferents contextos socials. CE 4 Comprendre, interpretar i valorar textos escrits, amb sentit crític i diferents propòsits de lectura, reconeixent el sentit global i les idees principals i secundàries, identificant la intenció de l'emissor, reflexionant sobre el contingut i la forma i evaluant la seva qualitat i fiabilitat, per donar resposta a necessitats i interessos comunicatius diversos i per construir coneixement. CE 5 Produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes, atenent a les convencions pròpies del gènere discursiu elegit, per construir coneixement i per donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes. CE 6 Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts de manera progressivament autònoma, evaluant la seva fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i integrar-la i transformar-la en coneixement, per comunicar-la des d'un punt de vista crític, personal i respectuós amb la propietat intel·lectual. CE 7 Seleccionar i llegir de manera progressivament autònoma obres diverses com a font de plaer i coneixement, configurant un itinerari lector que evolucioni en quant a diversitat, complexitat i qualitat de les obres, i compartir experiències de lectura, per construir la pròpia identitat lectora i per gaudir de la dimensió social de la lectura.			

CE 8 Llegir, interpretar i valorar obres o fragments literaris del patrimoni nacional i universal, utilitzant un metallenguatge específic i movilitzant l'experiència biogràfica i els coneixements literaris i culturals que permeten establir vïncles entre textos diversos i amb altres manifestacions artístiques, per conformar un mapa cultural, per obrir les possibilitats de gaudi de la literatura i per crear textos amb intenció literària.

CE 9 Movilitzar el coneixement sobre l'estructura de la llengua i els seus usos i reflexionar de manera progressivament autònoma sobre les eleccions lingüístiques i discursives, amb la terminologia adequada, per desenvolupar la consciència lingüística, per augmentar el repertori comunicatiu i per millorar les destreses tant de producció oral i escrita com de comprensió e interpretació crítica.

CE 10 Posar les pròpies pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, utilitzant un llenguatge no discriminatori i desterrant els abusos de poder a través de la paraula, per afavorir un ús eficaç, ètic i democràtic del llenguatge.

SABERS BÀSICS / CONTINGUTS

UP1 ¿Cuáles son tus sueños?	A. Les llengües i els seus parlants ● Observació de la pròpia biografia lingüística i de la diversitat lingüística del centre. Les famílies lingüístiques i les llengües del món. ● Les llengües d'Espanya: origen, distribució geogràfica i nocions bàsiques. Diferències entre plurilingüisme i diversitat dialectal. ● Aproximació a les llengües de signes. ● Comparació de trets de les principals varietats dialectals de l'espanyol, amb especial atenció a la del propi territori. ● Iniciació a la reflexió interlingüística. ● Estratègies d'identificació de prejudicis i estereotips lingüístics i exploració de formes d'evitar-los. B. Comunicació Estratègies de producció, comprensió i anàlisi crític de textos orals, escrits i multimodals de diferents àmbits, amb atenció conjunta als següents aspectes: 1. Context
---	---

	● Components del fet comunicatiu: grau de formalitat de la situació i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2. Gèneres discursius ● Sequències textuais bàsiques, amb especial atenció a les narratives, descriptives, dialogades i expositives. Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació. ● Gèneres discursius propis de l'àmbit personal: la conversació. Gèneres discursius propis de l'àmbit educatiu. Gèneres discursius propis de l'àmbit social. Xarxes socials i mitjans de comunicació. ● Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos icònic-verbals i multimodals. 3. Processos ● Interacció oral i escrita de caràcter informal: prendre i donar la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística. ● Escolta activa, asertivitat i resolució dialogada dels conflictes. ● Comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant. ● Detecció d'usos discriminatòris del llenguatge verbal i no verbal. ● Producció oral formal: planificació i recerca de la informació, textualització i revisió. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. Elements no verbals. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. ● Comprensió lectora: sentit global del text i relació entre les seves parts. La intenció de l'emissor. Detecció d'usos discriminatòris del llenguatge verbal i icònic. ● Producció escrita: planificació, textualització, revisió i edició en diferents soports. Usos de l'escriptura per l'organització del pensament: prendre notes, esquemes, mapes conceptuals, definicions, resums, etc. ● Alfabetització mediàtica i informacional: recerca i selecció de la informació amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement; comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. Utilització de plataformes virtuals per a la realització de projectes escolars.
--	--

4. Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics

- Recursos lingüístics per mostrar la implicació de l'emissor en els textos: formes de deixis (personal, temporal i espacial) i procediments de modalització.
- Recursos lingüístics per adequar el registre a la situació de comunicació.
- Mecanismes de cohesió. Connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast. Mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals i adverbials) i lèxics (repeticions, sinònims, hiperònims i elipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos. Els temps del pretèrit a la narració. Correlació temporal al discurs relatat.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. Ús de diccionaris, manuals de consulta i de correctors ortogràfics amb suport analògic o digital.
- Els signes bàsics de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seva relació amb el significat.

C. Educació literària

1. Lectura autònoma

Implicació en la lectura d'obres de forma progressivament autònoma a partir d'una preselecció de textos variats, i reflexió sobre els textos llegits i sobre la pràctica de lectura, atenent als següents sabers:

- Criteris i estratègies per a la selecció d'obres variades de manera orientada, a partir de l'exploració guiada de la biblioteca escolar i pública disponible.
- Consciència progressiva dels propis gaudis i identitat lectora.
- Participació activa en actes culturals vinculats amb el circuit literari i lector.
- Expressió de l'experiència lectora, amb recolzament d'exemples i utilitzant progressivament un metallenguatge específic.
- Apropiació dels textos llegits a través de distintes formes de recreació.
- Movilització de l'experiència personal i lectora com a forma d'establir vincles entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat, així com amb altres textos i manifestacions artístiques i culturals.
- Estratègies per la recomendació de les lectures, amb soports variats o bé oralment entre iguals.

2. Lectura guiada

Lectura d'obres i fragments rellevants de la literatura juvenil contemporànea i del patrimoni literari universal, inscrites en itineraris temàtics o de gènere que travessen èpoques, contextos culturals i moviments artístics, atenent als següents sabers:

- Estratègies per la construcció compartida de la interpretació de les obres a través de conversacions literàries, amb la incorporació progressiva de metallenguatge específic.
- Relació entre els elements constitutius del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra. Anàlisi bàsic del valor dels recursos expressius i dels seus efectes a la recepció.
- Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, amb altres manifestacions artístiques i culturals i amb les noves formes de ficció en funció dels temes, tòpics, estructures i llenguatges.
- Expressió pautada, a través de processos i soports diversificats, de la interpretació i valoració personal d'obres i fragments literaris.
- Lectura amb perspectiva de gènere.
- Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos atenent als processos de comprensió, apropiació i oralització implicats.
- Creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari y en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.).

D. Reflexió sobre la llengua

Elaboració de conclusions pròpies sobre el funcionament del sistema lingüístic amb un llenguatge específic a partir de l'observació, comparació i classificació d'unitats comunicatives i del contrast entre llengües en torn als següents sabers:

- Diferències rellevants i interseccions entre llengua oral i llengua escrita atenent a aspectes sintàctics, lèxics i pragmàtics.
- Aproximació a la llengua com a sistema i a les seves unitats bàsiques tenint en compte els diferents nivells: el so i sistema d'escriptura, les paraules (forma i significat), la seva organització al discurs (ordre de les paraules, components de les oracions o connexió entre els significats).
- Distinció entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques), i coneixement dels procediments lèxics (afixos) i sintàctics per a el canvi de categoria.

	● Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enuncisats d'acord amb aquests esquemes i ús de la terminologia sintàctica necessària. Ordre de les paraules i concordança. ● Procediments d'adquisició i formació de paraules. Reflexió sobre els canvis als seu significat, les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors denotatius i connotatius en funció del context i el propòsit comunicatiu. ● Estratègies d'ús progressivament autònom de diccionaris i manuals de gramàtica per obtenir informació gramatical bàsica.
UP2 ¿Qué cuentos te han contado?	B. Comunicació Estratègies de producció, comprensió i anaàlisi crític de textos orals, escrits i multimodals de diferents àmbits, amb atenció conjunta als següents aspectes: 1. Context ● Components del fet comunicatiu: grau de formalitat de la situació i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2. Gèneres discursius ● Sequències textuais bàsiques, amb especial atenció a les narratives, descriptives, dialogades i expositives. ● Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació. ● Gèneres discursius propis de l'àmbit personal: la conversació. ● Gèneres discursius propis de l'àmbit educatiu. ● Gèneres discursius propis de l'àmbit social. Xarxes socials i mitjans de comunicació. Etiqueta digital. Riscs de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos icònic-verbals i multimodals. 3. Processos

- Interacció oral i escrita de caràcter informal: prendre i donar la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística. Escolta activa, asertivitat i resolució dialogada dels conflictes.
- Comprensió oral: sentit global del text y relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral formal: planificació i recerca de la informació, textualització i revisió. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. Elements no verbals. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal.
- Comprensió lectora: sentit global del text i relació entre les seves parts. La intenció de l'emissor. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i icònic.
- Producció escrita: planificació, textualització, revisió i edició en diferents soports. Usos de l'escriptura per l'organització del pensament: prendre notes, esquemes, mapes conceptuals, definicions, resums, etc.
- Alfabetització mediàtica i informacional: recerca i selecció de la informació amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement; comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. Utilització de plataformes virtuals per a la realització de projectes escolars.

4. Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics

- Recursos lingüístics per mostrar la implicació de l'emissor en els textos: formes de deixis (personal, temporal i espacial) i procediments de modalització.
- Recursos lingüístics per adequar el registre a la situació de comunicació.
- Mecanismes de cohesió. Connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast. Mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals i adverbials) i lèxics (repeticions, sinònims, hiperònims i elipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos. Els temps del pretèrit a la narració. Correlació temporal al discurs relatat.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. Ús de diccionaris, manuals de consulta i de correctors ortogràfics amb suport analògic o digital.
- Els signes bàsics de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seva relació amb el significat.

C. Educació literària

1. Lectura autònoma

Implicació en la lectura d'obres de forma progressivament autònoma a partir d'una preselecció de textos variats, i reflexió sobre els textos llegits i sobre la pràctica de lectura, atenent als següents sabers:

- Criteris i estratègies per a la selecció d'obres variades de manera orientada, a partir de l'exploració guiada de la biblioteca escolar i pública disponible.
- Consciència progressiva dels propis gaudis i identitat lectora.
- Participació activa en actes culturals vinculats amb el circuit literari i lector.
- Expressió de l'experiència lectora, amb recolzament d'exemples i utilitzant progressivament un metallenguatge específic.
- Apropiació dels textos llegits a través de distintes formes de recreació.
- Movilització de l'experiència personal i lectora com a forma d'establir vincles entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat, així com amb altres textos i manifestacions artístiques i culturals.
- Estratègies per la recomendació de les lectures, amb soports variats o bé oralment entre iguals.

2. Lectura guiada

Lectura d'obres i fragments rellevants de la literatura juvenil contemporànea i del patrimoni literari universal, inscrites en itineraris temàtics o de gènere que travessen èpoques, contextos culturals i moviments artístics, atenent als següents sabers:

- Estratègies per la construcció compartida de la interpretació de les obres a través de conversacions literàries, amb la incorporació progressiva de metallenguatge específic.
- Relació entre els elements constitutius del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra. Anàlisi bàsic del valor dels recursos expressius i dels seus efectes a la recepció.
- Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, amb altres manifestacions artístiques i culturals i amb les noves formes de ficció en funció dels temes, tòpics, estructures i llenguatges.
- Expressió pautada, a través de processos i soports diversificats, de la interpretació i valoració personal d'obres i fragments literaris.

	● Lectura amb perspectiva de gènere. ● Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos atenent als processos de comprensió, apropiació i oralització implicats. ● Creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari y en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.). D. Reflexió sobre la llengua Elaboració de conclusions pròpies sobre el funcionament del sistema lingüístic amb un llenguatge específic a partir de l'observació, comparació i classificació d'unitats comunicatives i del contrast entre llengües en torn als següents sabers: ● Diferències rellevants i interseccions entre llengua oral i llengua escrita atenent a aspectes sintàctics, lèxics i pragmàtics. ● Aproximació a la llengua com a sistema i a les seves unitats bàsiques tenint en compte els diferents nivells: el so i sistema d'escriptura, les paraules (forma i significat), la seva organització al discurs (ordre de les paraules, components de les oracions o connexió entre els significats). ● Distinció entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques), i coneixement dels procediments lèxics (afixos) i sintàctics per a el canvi de categoria. ● Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats d'acord amb aquests esquemes i ús de la terminologia sintàctica necessària. Ordre de les paraules i concordança. ● Procediments d'adquisició i formació de paraules. Reflexió sobre els canvis als seu significat, les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors denotatius i connotatius en funció del context i el propòsit comunicatiu. ● Estratègies d'ús progressivament autònom de diccionaris i manuals de gramàtica per obtenir informació gramatical bàsica.
UP3 ¿Qué hay de los animales?	B. Comunicació Estratègies de producció, comprensió i anàlisi crític de textos orals, escrits i multimodals de diferents àmbits, amb atenció conjunta als següents aspectes:

1. Context

- Components del fet comunicatiu: grau de formalitat de la situació i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació.

2. Gèneres discursius

- Sequències textuais bàsiques, amb especial atenció a les narratives, descriptives, dialogades i expositives.
- Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal: la conversació.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit educatiu.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit social. Xarxes socials i mitjans de comunicació.
- Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos icònic-verbals i multimodals.

3. Processos

- Interacció oral i escrita de caràcter informal: prendre i donar la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística. Escolta activa, asertivitat i resolució dialogada dels conflictes.
- Comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral formal: planificació i recerca de la informació, textualització i revisió. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. Elements no verbals. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal.
- Comprensió lectora: sentit global del text i relació entre les seves parts. La intenció de l'emissor. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i icònic.
- Producció escrita: planificació, textualització, revisió i edició en diferents soports. Usos de l'escriptura per l'organització del pensament: prendre notes, esquemes, mapes conceptuals, definicions, resums, etc.
- Alfabetització mediàtica i informacional: recerca i selecció de la informació amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement;

comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. Utilització de plataformes virtuals per a la realització de projectes escolars.

4. Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics

- Recursos lingüístics per mostrar la implicació de l'emissor en els textos: formes de deixis (personal, temporal i espacial) i procediments de modalització.
- Recursos lingüístics per adequar el registre a la situació de comunicació.
- Mecanismes de cohesió. Connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast. Mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals i adverbials) i lèxics (repeticions, sinònims, hiperònims i elipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos. Els temps del pretèrit a la narració. Correlació temporal al discurs relatat.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. Ús de diccionaris, manuals de consulta i de correctors ortogràfics amb suport analògic o digital.
- Els signes bàsics de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seva relació amb el significat.

C. Educació literària

1. Lectura autònoma

Implicació en la lectura d'obres de forma progressivament autònoma a partir d'una preselecció de textos variats, i reflexió sobre els textos llegits i sobre la pràctica de lectura, atenent als següents sabers:

- Criteris i estratègies per a la selecció d'obres variades de manera orientada, a partir de l'exploració guiada de la biblioteca escolar i pública disponible.
- Consciència progressiva dels propis gaudis i identitat lectora.
- Participació activa en actes culturals vinculats amb el circuit literari i lector.
- Expressió de l'experiència lectora, amb recolzament d'exemples i utilitzant progressivament un metallenguatge específic.
- Apropiació dels textos llegits a través de distintes formes de recreació.
- Movilització de l'experiència personal i lectora com a forma d'establir vincles entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat, així com amb altres textos i manifestacions artístiques i culturals.

- Estratègies per la recomenació de les lectures, amb soports variats o bé oralment entre iguals.

2. Lectura guiada

Lectura d'obres i fragments rellevants de la literatura juvenil contemporànea i del patrimoni literari universal, inscrites en itineraris temàtics o de gènere que travessen èpoques, contextos culturals i moviments artístics, atenent als següents sabers:

- Estratègies per la construcció compartida de la interpretació de les obres a través de conversacions literàries, amb la incorporació progressiva de metallenguatge específic.
- Relació entre els elements constitutius del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra. Anàlisi bàsic del valor dels recursos expressius i dels seus efectes a la recepció.
- Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, amb altres manifestacions artístiques i culturals i amb les noves formes de ficció en funció dels temes, tòpics, estructures i llenguatges.
- Expressió pautada, a través de processos i soports diversificats, de la interpretació i valoració personal d'obres i fragments literaris.
- Lectura amb perspectiva de gènere.
- Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos atenent als processos de comprensió, apropiació i oralització implicats.
- Creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari y en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.).

D. Reflexió sobre la llengua

Elaboració de conclusions pròpies sobre el funcionament del sistema lingüístic amb un llenguatge específic a partir de l'observació, comparació i classificació d'unitats comunicatives i del contrast entre llengües en torn als següents sabers:

- Diferències rellevants i interseccions entre llengua oral i llengua escrita atenent a aspectes sintàctics, lèxics i pragmàtics.
- Aproximació a la llengua com a sistema i a les seves unitats bàsiques tenint en compte els diferents nivells: el so i sistema d'escriptura, les paraules (forma i significat), la seva organització al discurs (ordre de les paraules, components de les oracions o connexió entre els significats).

	• Distinció entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques), i coneixement dels procediments lèxics (afixos) i sintàctics per a el canvi de categoria. • Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats d'acord amb aquests esquemes i ús de la terminologia sintàctica necessària. Ordre de les paraules i concordança. • Procediments d'adquisició i formació de paraules. Reflexió sobre els canvis als seu significat, les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors denotatius i connotatius en funció del context i el propòsit comunicatiu. • Estratègies d'ús progressivament autònom de diccionaris i manuals de gramàtica per obtenir informació gramatical bàsica.
UP4 ¿Cómo son tus amigos?	B. Comunicació Estratègies de producció, comprensió i anàlisi crític de textos orals, escrits i multimodals de diferents àmbits, amb atenció conjunta als següents aspectes: 1. Context • Components del fet comunicatiu: grau de formalitat de la situació i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2. Gèneres discursius • Sequències textuais bàsiques, amb especial atenció a les narratives, descriptives, dialogades i expositives. • Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació. • Gèneres discursius propis de l'àmbit personal: la conversació. • Gèneres discursius propis de l'àmbit educatiu. • Gèneres discursius propis de l'àmbit social. Xarxes socials i mitjans de comunicació. • Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos icònic-verbals i multimodals.

3. Processos

- Interacció oral i escrita de caràcter informal: prendre i donar la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística. Escolta activa, asertivitat i resolució dialogada dels conflictes.
- Comprensió oral: sentit global del text y relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant. Detecció d'usos discriminators del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral formal: planificació i recerca de la informació, textualització i revisió. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. Elements no verbals. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal.
- Comprensió lectora: sentit global del text i relació entre les seves parts. La intenció de l'emissor. Detecció d'usos discriminators del llenguatge verbal i icònic.
- Producció escrita: planificació, textualització, revisió i edició en diferents soports. Usos de l'escriptura per l'organització del pensament: prendre notes, esquemes, mapes conceptuals, definicions, resums, etc.
- Alfabetització mediàtica i informacional: recerca i selecció de la informació amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement; comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. Utilització de plataformes virtuals per a la realització de projectes escolars.

4. Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics

- Recursos lingüístics per mostrar la implicació de l'emissor en els textos: formes de deixis (personal, temporal i espacial) i procediments de modalització.
- Recursos lingüístics per adequar el registre a la situació de comunicació.
- Mecanismes de cohesió. Connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast. Mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals i adverbials) i lèxics (repeticions, sinònims, hiperònims i elipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos. Els temps del pretèrit a la narració. Correlació temporal al discurs relatat.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. Ús de diccionaris, manuals de consulta i de correctors ortogràfics amb suport analògic o digital.
- Els signes bàsics de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seva relació amb el significat.

C. Educació literària

1. Lectura autònoma

Implicació en la lectura d'obres de forma progressivament autònoma a partir d'una preselecció de textos variats, i reflexió sobre els textos llegits i sobre la pràctica de lectura, atenent als següents sabers:

- Criteris i estratègies per a la selecció d'obres variades de manera orientada, a partir de l'exploració guiada de la biblioteca escolar i pública disponible.
- Consciència progressiva dels propis gaudis i identitat lectora.
- Participació activa en actes culturals vinculats amb el circuit literari i lector.
- Expressió de l'experiència lectora, amb recolzament d'exemples i utilitzant progressivament un metallenguatge específic.
- Apropiació dels textos llegits a través de distintes formes de recreació.
- Movilització de l'experiència personal i lectora com a forma d'establir vincles entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat, així com amb altres textos i manifestacions artístiques i culturals.
- Estratègies per la recomendació de les lectures, amb soports variats o bé oralment entre iguals.

2. Lectura guiada

Lectura d'obres i fragments rellevants de la literatura juvenil contemporànea i del patrimoni literari universal, inscrites en itineraris temàtics o de gènere que travessen èpoques, contextos culturals i moviments artístics, atenent als següents sabers:

- Estratègies per la construcció compartida de la interpretació de les obres a través de conversacions literàries, amb la incorporació progressiva de metallenguatge específic.
- Relació entre els elements constitutius del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra. Anàlisi bàsic del valor dels recursos expressius i dels seus efectes a la recepció.
- Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, amb altres manifestacions artístiques i culturals i amb les noves formes de ficció en funció dels temes, tòpics, estructures i llenguatges.
- Expressió pautada, a través de processos i soports diversificats, de la interpretació i valoració personal d'obres i fragments literaris. Lectura amb perspectiva de gènere.

	• Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos atenent als processos de comprensió, apropiació i oralització implicats. • Creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari y en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.). D. Reflexió sobre la llengua Elaboració de conclusions pròpies sobre el funcionament del sistema lingüístic amb un llenguatge específic a partir de l'observació, comparació i classificació d'unitats comunicatives i del contrast entre llengües en torn als següents sabers: • Diferències rellevants i interseccions entre llengua oral i llengua escrita atenent a aspectes sintàctics, lèxics i pragmàtics. • Aproximació a la llengua com a sistema i a les seves unitats bàsiques tenint en compte els diferents nivells: el so i sistema d'escriptura, les paraules (forma i significat), la seva organització al discurs (ordre de les paraules, components de les oracions o connexió entre els significats). • Distinció entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques), i coneixement dels procediments lèxics (afixos) i sintàctics per a el canvi de categoria. • Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats d'acord amb aquests esquemes i ús de la terminologia sintàctica necessària. Ordre de les paraules i concordança. • Procediments d'adquisició i formació de paraules. Reflexió sobre els canvis als seu significat, les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors denotatius i connotatius en funció del context i el propòsit comunicatiu. • Estratègies d'ús progressivament autònom de diccionaris i manuals de gramàtica per obtenir informació gramatical bàsica.
UP5 ¿Qué canciones te gustan?	B. Comunicació Estratègies de producció, comprensió i anàlisi crític de textos orals, escrits i multimodals de diferents àmbits, amb atenció conjunta als següents aspectes: 1. Context

	● Components del fet comunicatiu: grau de formalitat de la situació i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2. Gèneres discursius ● Sequències textuais bàsiques, amb especial atenció a les narratives, descriptives, dialogades i expositives. ● Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació. ● Gèneres discursius propis de l'àmbit personal: la conversació. ● Gèneres discursius propis de l'àmbit educatiu. ● Gèneres discursius propis de l'àmbit social. Xarxes socials i mitjans de comunicació. ● Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos icònic-verbals i multimodals. 3. Processos ● Interacció oral i escrita de caràcter informal: prendre i donar la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística. ● Escolta activa, asertivitat i resolució dialogada dels conflictes. ● Comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant. ● Detecció d'usos discriminatòris del llenguatge verbal i no verbal. ● Producció oral formal: planificació i recerca de la informació, textualització i revisió. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. Elements no verbals. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. ● Comprensió lectora: sentit global del text i relació entre les seves parts. La intenció de l'emissor. Detecció d'usos discriminatòris del llenguatge verbal i icònic. ● Producció escrita: planificació, textualització, revisió i edició en diferents soports. Usos de l'escriptura per l'organització del pensament: prendre notes, esquemes, mapes conceptuals, definicions, resums, etc. ● Alfabetització mediàtica i informacional: recerca i selecció de la informació amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement; comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. Utilització de plataformes virtuals per a la realització de projectes escolars.
--	---

4. Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics

- Recursos lingüístics per mostrar la implicació de l'emissor en els textos: formes de deixis (personal, temporal i espacial) i procediments de modalització.
- Recursos lingüístics per adequar el registre a la situació de comunicació.
- Mecanismes de cohesió. Connectors textuals temporals, explicatius, d'ordre i de contrast. Mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals i adverbials) i lèxics (repeticions, sinònims, hiperònims i elipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos. Els temps del pretèrit a la narració. Correlació temporal al discurs relatat.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. Ús de diccionaris, manuals de consulta i de correctors ortogràfics amb suport analògic o digital.
- Els signes bàsics de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seva relació amb el significat.

C. Educació literària

1. Lectura autònoma

Implicació en la lectura d'obres de forma progressivament autònoma a partir d'una preselecció de textos variats, i reflexió sobre els textos llegits i sobre la pràctica de lectura, atenent als següents sabers:

- Criteris i estratègies per a la selecció d'obres variades de manera orientada, a partir de l'exploració guiada de la biblioteca escolar i pública disponible.
- Consciència progressiva dels propis gaudis i identitat lectora.
- Participació activa en actes culturals vinculats amb el circuit literari i lector.
- Expressió de l'experiència lectora, amb recolzament d'exemples i utilitzant progressivament un metallenguatge específic.
- Apropiació dels textos llegits a través de distintes formes de recreació.
- Movilització de l'experiència personal i lectora com a forma d'establir vincles entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat, així com amb altres textos i manifestacions artístiques i culturals.
- Estratègies per la recomendació de les lectures, amb soports variats o bé oralment entre iguals.

2. Lectura guiada

Lectura d'obres i fragments rellevants de la literatura juvenil contemporànea i del patrimoni literari universal, inscrites en itineraris temàtics o de gènere que travessen èpoques, contextos culturals i moviments artístics, atenent als següents sabers:

- Estratègies per la construcció compartida de la interpretació de les obres a través de conversacions literàries, amb la incorporació progressiva de metallenguatge específic.
- Relació entre els elements constitutius del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra. Anàlisi bàsic del valor dels recursos expressius i dels seus efectes a la recepció.
- Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, amb altres manifestacions artístiques i culturals i amb les noves formes de ficció en funció dels temes, tòpics, estructures i llenguatges.
- Expressió pautada, a través de processos i soports diversificats, de la interpretació i valoració personal d'obres i fragments literaris.
- Lectura amb perspectiva de gènere.
- Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos atenent als processos de comprensió, apropiació i oralització implicats.
- Creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari y en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.).

D. Reflexió sobre la llengua

Elaboració de conclusions pròpies sobre el funcionament del sistema lingüístic amb un llenguatge específic a partir de l'observació, comparació i classificació d'unitats comunicatives i del contrast entre llengües en torn als següents sabers:

- Diferències rellevants i interseccions entre llengua oral i llengua escrita atenent a aspectes sintàctics, lèxics i pragmàtics.
- Aproximació a la llengua com a sistema i a les seves unitats bàsiques tenint en compte els diferents nivells: el so i sistema d'escriptura, les paraules (forma i significat), la seva organització al discurs (ordre de les paraules, components de les oracions o connexió entre els significats).
- Distinció entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques), i coneixement dels procediments lèxics (afixos) i sintàctics per a el canvi de categoria.

	● Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats d'acord amb aquests esquemes i ús de la terminologia sintàctica necessària. Ordre de les paraules i concordança. ● Procediments d'adquisició i formació de paraules. Reflexió sobre els canvis als seu significat, les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors denotatius i connotatius en funció del context i el propòsit comunicatiu. Estratègies d'ús progressivament autònom de diccionaris i manuals de gramàtica per obtenir informació gramatical bàsica.
UP6 ¿Cómo te alimentas?	B. Comunicació Estratègies de producció, comprensió i anaàlisi crític de textos orals, escrits i multimodals de diferents àmbits, amb atenció conjunta als següents aspectes: 1. Context ● Components del fet comunicatiu: grau de formalitat de la situació i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2. Gèneres discursius ● Sequències textuais bàsiques, amb especial atenció a les narratives, descriptives, dialogades i expositives. Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació. ● Gèneres discursius propis de l'àmbit personal: la conversació. Gèneres discursius propis de l'àmbit educatiu. Gèneres discursius propis de l'àmbit social. Xarxes socials i mitjans de comunicació. ● Etiqueta digital. Riscs de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos icònic-verbals i multimodals. 3. Processos ● Interacció oral i escrita de caràcter informal: prendre i donar la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística. ● Escolta activa, asertivitat i resolució dialogada dels conflictes.

- Comprensió oral: sentit global del text y relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant.
- Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral formal: planificació i recerca de la informació, textualització i revisió. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. Elements no verbals. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal.
- Comprensió lectora: sentit global del text i relació entre les seves parts. La intenció de l'emissor. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i icònic.
- Producció escrita: planificació, textualització, revisió i edició en diferents soports. Usos de l'escriptura per l'organització del pensament: prendre notes, esquemes, mapes conceptuals, definicions, resums, etc.
- Alfabetització mediàtica i informacional: recerca i selecció de la informació amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement; comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. Utilització de plataformes virtuals per a la realització de projectes escolars.

4. Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics

- Recursos lingüístics per mostrar la implicació de l'emissor en els textos: formes de deixis (personal, temporal i espacial) i procediments de modalització.
- Recursos lingüístics per adequar el registre a la situació de comunicació.
- Mecanismes de cohesió. Connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast. Mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals i adverbials) i lèxics (repeticions, sinònims, hiperònims i elipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos. Els temps del pretèrit a la narració. Correlació temporal al discurs relatat.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. Ús de diccionaris, manuals de consulta i de correctors ortogràfics amb suport analògic o digital.
- Els signes bàsics de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seva relació amb el significat.

C. Educació literària

1. Lectura autònoma

- Implicació en la lectura d'obres de forma progressivament autònoma a partir d'una preselecció de textos variats, i reflexió sobre els textos llegits i sobre la pràctica de lectura, atenent als següents sabers:

- Criteris i estratègies per a la selecció d'obres variades de manera orientada, a partir de l'exploració guiada de la biblioteca escolar i pública disponible.
- Consciència progressiva dels propis gaudis i identitat lectora.
- Participació activa en actes culturals vinculats amb el circuit literari i lector.
- Expressió de l'experiència lectora, amb recolzament d'exemples i utilitzant progressivament un metallenguatge específic. Apropiació dels textos llegits a través de distintes formes de recreació.
- Movilització de l'experiència personal i lectora com a forma d'establir vincles entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat, així com amb altres textos i manifestacions artístiques i culturals.
- Estratègies per la recomendació de les lectures, amb soports variats o bé oralment entre iguals.

2. Lectura guiada

Lectura d'obres i fragments rellevants de la literatura juvenil contemporànea i del patrimoni literari universal, inscrites en itineraris temàtics o de gènere que travessen èpoques, contextos culturals i moviments artístics, atenent als següents sabers:

- Estratègies per la construcció compartida de la interpretació de les obres a través de conversacions literàries, amb la incorporació progressiva de metallenguatge específic.
- Relació entre els elements constitutius del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra. Anàlisi bàsic del valor dels recursos expressius i dels seus efectes a la recepció.
- Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, amb altres manifestacions artístiques i culturals i amb les noves formes de ficció en funció dels temes, tòpics, estructures i llenguatges.
- Expressió pautada, a través de processos i soports diversificats, de la interpretació i valoració personal d'obres i fragments literaris.
- Lectura amb perspectiva de gènere.
- Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos atenent als processos de comprensió, apropiació i oralització implicats.
- Creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari y en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.).

D. Reflexió sobre la llengua

	Elaboració de conclusions pròpies sobre el funcionament del sistema lingüístic amb un llenguatge específic a partir de l'observació, comparació i classificació d'unitats comunicatives i del contrast entre llengües en torn als següents sabers: • Diferències rellevants i interseccions entre llengua oral i llengua escrita atenent a aspectes sintàctics, lèxics i pragmàtics. • Aproximació a la llengua com a sistema i a les seves unitats bàsiques tenint en compte els diferents nivells: el so i sistema d'escriptura, les paraules (forma i significat), la seva organització al discurs (ordre de les paraules, components de les oracions o connexió entre els significats). • Distinció entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques), i coneixement dels procediments lèxics (afixos) i sintàctics per a el canvi de categoria. • Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats d'acord amb aquests esquemes i ús de la terminologia sintàctica necessària. Ordre de les paraules i concordança. • Procediments d'adquisició i formació de paraules. Reflexió sobre els canvis als seu significat, les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors denotatius i connotatius en funció del context i el propòsit comunicatiu. • Estratègies d'ús progressivament autònom de diccionaris i manuals de gramàtica per obtenir informació gramatical bàsica.
INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	
Es fan servir instruments d'avaluació variats, flexibles i accessibles, i s'incorporen estratègies que permetin involucrar els alumnes en el propi procés d'aprenentatge i ser conscients dels seus guanys: l'autoavaluació, la coavaluació i l'heteroavaluació. TÈCNIQUES DE TREBALL: ▪ OBSERVACIÓ DIRECTA: notes de camp, escales d'estimació... ▪ OBSERVACIÓ INDIRECTA: anàlisi de treballs o exposicions, relats d'experiències, diaris personals... ▪ ENQUESTES: inventaris, qüestionaris, tècniques sociomètriques... ▪ TÈCNIQUES D'INTERCANVI ORAL: entrevistes estructurades o semiestructurades, exposicions, debats, assemblees... ▪ TÈCNIQUES CONVENCIONALS: exàmens orals o escrits... ▪ TÈCNIQUES ALTERNATIVES: portafolis...	

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES O EXTRAESCOLARS

Les activitats planificades pel Programa d'Aprenentatge i Serveis de la Serra de Tramuntana de la qual l'assignatura forma part.

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Vegeu els *Criteris d'avaluació i qualificació* de l'assignatura, inclosa en la Concreció Curricular i publicada a la pàgina web del centre.

ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Partint de la idea que no hi ha un únic tipus d'alumne, sinó una gran diversitat de formes d'aprendre, a l'IES Baltasar Porcel proposam dissenyar les situacions d'aprenentatge i les unitats de programació pensant en aquesta diversitat, en lloc d'adaptar-les després per a casos concrets. Ens basam, doncs, en el Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA), que és un enfocament educatiu que té com a objectiu garantir que tots els alumnes puguin aprendre de manera efectiva, independentment de les seves diferències, capacitats o necessitats.

ELEMENTS TRANSVERSALS

Des de la matèria de Llengua i Literatura Castellana treballarem valors com la convivència, la tolerància, el respecte per les persones i el medi ambient, la cultura i la diversitat.

Per a això, contribuïrem a programar activitats per fomentar aquests valors coincidint amb celebracions internacionals que hi tenen a veure:

- 23 ABR: Dia de Sant Jordi